

СВЕТАТА ЛЪЖИЦА – ИЗМИСЛЕН ПРОБЛЕМ

Твърденията, че причастяването от една лъжица е опасно, дори заразно, и че причастяването на всеки вярващ поотделно, с отделна лъжица, и то за еднократна употреба, е препоръчително и „безопасно“, са напълно неуместни и безсмислени. Абсолютно невъзможно е да се приема причастие „от един Хляб и една Чаша“ и едновременно с това да се избягва всякакъв физически контакт с други хора. Това е невъзможно дори в обикновеното ежедневие: всеки продукт, започвайки с обикновен хляб, и всеки предмет, започвайки с най-обикновената чаша, неизбежно преминава през много ръце, преди да стигне до нашите ръце. По същия начин, при никакви обстоятелства, дори в условията на епидемия или пандемия, никой човек не може да живее напълно изолирано, без никакъв контакт и общение с други човешки същества, започвайки от семейството като основна клетка на обществото и достигайки до обществото като цяло. Всичко това е вярно и когато става въпрос за Светото тайнство на Евхаристията и Причастието в нея: хлябът на приношението, който ще стане Хляб на живота, като Тяло Христово, се меси и пече от някого, преди и по време на Литургията преминава през ръцете на четеца или клисаря, а непосредствено *преди* Причастието на верните, епископът, свещениците и дяконите се причастяват от Светата Чаша, като пият от *една и съща Чаша*, без лъжичка, а след Причастието на верните, свещениците и дяконите консумират цялото останало съдържание на Светото Причастие. Следователно, броят на използваните лъжички не променя въпроса, защото общението при *едно и също* При-

частие не може да се избегне.

В някои от поместните православни църкви, включително и нашата, на отделни хора им е дошла идеята за причастие по „оригиналния“ начин, позовавайки се на Литургията на Свети апостол Яков, в която самите вярващи приемат Светия Агнец, напоен с Кръвта Христова, и по този начин избягват опасността от евентуална инфекция (о tempora, о mores!). Те обаче пропускат да споменат, че техният метод за причастяване на верните изобщо не прилича на начина за причастяване в Литургията на Яков, в която всички причастяващи се се причастяват, като свещеникът *поставя* частица от Светия Агнец *в ръцете* им (т.е. не го приемат сами), а след това всички се редуват да пият по малко от светата чаша, както правят свещениците. С други думи, свещеникът ги причастява по същия начин, по който епископът причастява него. Те забравят, разбира се, че дори техният уж стар, но всъщност напълно нов начин на причастяване, като се имат предвид всички свещени обреди, свързани с Агнеца, от проскомидията до неговото разчупване или нарязване на частици преди самото Свето Причастие, не изключва възможността от заразяване, ако се приеме тезата, че е възможно да се предаде зараза чрез причастие, извършено по всякакъв начин (защото, Боже мой, може да се случи всички литургични свещенодействия да бъдат извършени от някой вече заразен!). Това би било смешно, ако не беше толкова тъжно.

Ще кажа мимоходом, че негативното отношение към лъжичката (правилно: светата лъжица), уж непозната за Църквата от първите векове, е не само литургично, но и исторически неоправдано. В самото начало на историческия си живот Новозаветната църква е имала много малко членове. По-късно броят на християните постепенно

се е увеличил благодарение на системната мисионерска дейност и активното свидетелство на вярата от самите християни. Поради това, сред новопокръстените и сред причастяващите се – а ние добре знаем, че в ранната Църква всеки, присъстващ на всяка Света литургия, е приемал причастие – мнозинството са били възрастни. Имаме обаче много ранни свидетелства, и то Новозаветни, че към Църквата са се присъединявали не само отделни лица, но и цели семейства. Така, в Деянията на апостолите четем за обърналия се във вярата Корнилий, римски офицер в Кесария, че е бил „благочестив и богобоязлив с целия си дом“ (10:1-2), вероятно като прозелит на юдаизма, а след това е кръстен от свети апостол Петър, несъмнено с „целия си дом“ (10:3-48). В продължението се посочва как Лидия от Тиатира и домашните ѝ са били кръстени (16:15), както и след чудотворното освобождаване на апостолите Павел и Сила от затвора се казва за тъмничаря: „и веднага се покръсти сам той и всичките му домашни“ (16:33), и по същия начин Крисп, началникът на синагогата, „повярва в Господа с целия си дом“ (18:8). Свети апостол Павел свидетелства, че лично е кръстил „Стефаниновия дом“ (1 Кор. 1:16; срв. 16:15).

Умишлено подчертахме термините *дом*, *целия дом* и *всичките му домашни*, за да е ясно на всички, че говорим за цели семейства, включително, разбира се, и децата. Можем ли да си представим, че първите християнски семейства не са причастявали и от децата си? И възможно ли е това да е ставало по същия начин, по който възрастните тогава са се причастявали от скъпоценната Кръв Христова, като са пиели от обща чаша? Разбира се, че не! Следователно, можем спокойно да предположим, че причастяването на бебета и деца се е извършвало с лъжичка, както е

днес, и че след няколко века лъжичката е въведена и за възрастните поради големия брой причастяващи се, което е изключвало възможността за първоначалната практика всички да се причастяват само от една чаша. Следователно, цялата суматоха около този или онзи начин на причастяване на християните (с една или повече лъжички, със съпътстващата ги дезинфекция и други подобни), докато пандемията от коронавирус е в ход, е просто димна завеса, прозрачно извинение за истинското отношение и съдържание на посланието на самопровъзгласилите се „пазители на душите“: те всъщност са против Причастието като такова, по-скоро биха го забранили. Въпреки че самите те не се причастяват и в повечето случаи изобщо не са вярващи, те се правят на много загрижени за вярващите и затова, като „истински хуманисти“, насилствено се намесват във въпросите на вярата и начина, по който тя се практикува в Църквата, преструвайки се, че не знаят, че с намесата си премахват свободата и човешките права на своите съгражданини, въпреки че иначе толкова шумно се застъпват за тези права.

Какво странно явление: атеистите искат да предписват на Църквата какво може и какво не може да прави и да заменят епископите и свещениците със себе си! Всъщност, действа най-новата форма на гонение срещу Църквата, безпрецедентна в нейната история, под прикритието на грижа за хората. Всички предишни гонители, от Нерон до Хрушчов, са преследвали християните с груба физическа сила – арести, мъчения, затвори, заточения, убийства – само защото вярват в Христос. Съвременните, „мутирали“ гонители практикуват сложни, „хибридни“ и „мрежови“ методи, без използване на физическо насилие, но с използване на безпрецедентно духовно насилие.

Въпреки че обикновено са атеисти, в най-добрия случай декларативни вярващи, те се опитват да поробят Църквата, да я контролират отвътре, да я управляват отвътре вместо от нейната божествено установена законна йерархия. Но усилията им са напразни: никой не може да окупира и подчини Църквата, нито отвън, нито отвътре. Според думите на самия ѝ Основател, дори портите адови няма да ѝ надделеят (Мат. 16:18). Тяхното право е човешко – и единствено човешко – да не вярват и да не се причастяват, а нашето човешко право – според нас, дадено ни от Бога – е да вярваме и да се причастяваме.

Дълбоко и безрезервно вярваме, че в Светото Причастие ние наистина се съединяваме с Христос, нашия Господ и Спасител, по реален начин, а не метафорично или символично. За нас Светото Причастие, като кулминация на всенародния акт и събитие на Евхаристията, е Тялото Христово, следователно Хлябът на живота, и Кръвта Христова, следователно Чашата на благословението. От това следва нашата вяра, че тя е Лек за безсмъртие, както я нарича Свети Игнатий Богоносец още в началото на II век след Христа, и че в никакъв случай не може да бъде източник или причина за болести, инфекции и смърт. Ако Бог е с нас – а в Литургията и Причастието Той е – кой ще бъде против нас? От кого трябва да се страхуваме? Нима от достойните за всякакво съжаление Христорборци и Църковноборци? Всъщност, ние не ги мразим, а се молим за тях и им желаем всичко най-добро по пътя на доброто. Въпреки това, в името на истината и искреността, трябва да признаем, че възможността за заразяване чрез Светото Причастие се защитава – открито или имплицитно, изцяло или частично – от някои богослови, които се смятат за православни богослови. Но те са опровергани от неоспорими

исторически факти, които показват, че грешат и че, за съжаление, бавно, но сигурно се движат в посока на либерален, дори ултралиберален протестантизъм, а някои, за съжаление, вече са еволюирали в чистокръвни протестанти от православен произход.